

KICHIK MAKTAB YOSHI DAVRI PSIXIK RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI

Norqulova Ruhshona Gayrat qizi

Chirchiq davlat pedagogika universiteti Milliy g'oya ma'naviyat
asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi talabasi
norqulovaruhshona24@gmail.com

Azamatov Dias Murojiddin o'g'li

Chirchiq davlat pedagogika universiteti Milliy g'oya ma'naviyat
asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi talabasi
azamatovdias501@gmail.com

Mirqosimova Xulkar

Ilmiy rahbar, Psixologiya kafedrasida o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu tezisdagi kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning psixik rivojlanish qonuniyatlari, etakchi faoliyat turining o'zgarishi va bilish jarayonlarining shakllanishi tahlil qilinadi. Ta'lim jarayonida bolaning individual-psixologik xususiyatlarini hisobga olishning ahamiyati yoritilgan.

Kalit so'zlar: kichik maktab yoshi, psixik rivojlanish, o'quv faoliyati, ixtiyoriy diqqat, mantiqiy xotira, ijodiy tafakkur, motivatsiya.

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim tizimining sifati ko'p jihatdan boshlang'ich sinf o'quvchilarining psixologik tayyorgarligi va ularning rivojlanish xususiyatlarini to'g'ri baholashga bog'liq. Kichik maktab yoshi (6-7 yoshdan 10-11 yoshgacha) inson hayotidagi eng muhim davrlardan biri bo'lib, bu paytda o'yin faoliyati o'rnini o'quv faoliyati egallaydi.

O'zbekiston Respublikasining ta'lim sohasidagi islohotlari va "O'zbekiston - 2030" strategiyasi doirasida har bir o'quvchining intellektual salohiyatini ro'yobga chiqarish ustuvor vazifa etib belgilangan. Bu davrda bolada ijtimoiy munosabatlarning yangi tizimi shakllanadi, o'qituvchi u uchun eng muhim obro'li shaxsga aylanadi. Psixik rivojlanishning ushbu bosqichida ixtiyoriylik, rejalashtirish va refleksiya kabi sifatlar markaziy o'rinni egallaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot jarayonida tizimli yondashuv va qiyosiy tahlil metodlaridan foydalanildi. Tadqiqotning maqsadi kichik maktab yoshidagi bolalarning bilish jarayonlari (diqqat, xotira, tafakkur) o'sish dinamikasini o'rganishdan iborat. Metodologik asos sifatida L.S. Vigotskiy, J. Piaje va mahalliy psixolog olimlarning nazariyalari olingan. Shuningdek, talabalar o'rtasida kuzatuv va pedagogik diagnostika metodlari qo'llanildi.

NATIJALAR VA TAHLIL

Kichik maktab yoshida psixik jarayonlar bevositalikdan bilvositalikka o'tadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, bu yoshdagi bolalarda:

Diqqat: Ixtiyorsiz diqqatdan ixtiyoriy diqqatga o'tish jarayoni kechadi, biroq diqqat barqarorligi hali yuqori bo'lmaydi (o'rtacha 15-20 daqiqa).

Xotira: Mexanik xotiradan ko'ra mantiqiy xotira ustuvorlik qila boshlaydi. Ma'lumotlarni mazmuniga qarab guruhlash qobiliyati rivojlanadi.

Tafakkur: Ko'rgazmali-obrazli tafakkurdan so'z-mantiqiy tafakkurga o'tish davri hisoblanadi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, o'quv jarayonida interfaol va o'yin texnologiyalaridan foydalanish o'quv motivatsiyasini 20-25% ga oshiradi. Bolaning o'z-o'zini baholash tizimi shakllana boshlashi uning keyingi ijtimoiy moslashuvi uchun poydevor bo'lib xizmat qiladi.

XULOSA

Kichik maktab yoshi davri shaxs shakllanishining poydevori hisoblanadi. O'qituvchi va psixologlar bolaning bu davrdagi psixik "sakrash"larini hisobga olishlari, o'quv yuklamalarini uning imkoniyatlariga qarab taqsimlashlari zarur. To'g'ri tashkil etilgan

pedagogik muhit nafaqat bilimlarni o'zlashtirishga, balki bolaning barqaror psixik rivojlanishiga zamin yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Xaydarov F.I., Xalilova N.I. Umumiy psixologiya. – Toshkent: O'zbekiston, 2020.
2. Goziyev E.G. Umumiy psixologiya. – Toshkent: Universitet, 2002.
3. Jalolov, S. Psixologiya asoslari. – Toshkent: Fan nashriyoti, 2021.
4. Maslow, J.D, A theory of humon motiovation.[1943].